

K PLZEŇSKÝM KOŘENŮM HISTORIKA A POLITIKA KAMILA KROFTY

NADĚŽDA MORÁVKOVÁ

This paper is devoted to several bonds of Kamil Krofta and his native Pilsen region. It is the result of initial research for next study on this topic. The first link is the personality of Krofta's father Joseph. Although derived from simple ratios, he was one of the most outstanding personalities in the second half of the twentieth century influenced Pilsen and its political and socio-cultural events. As a longtime member of the Czech Provincial Assembly and the Imperial Council was Krofta senior to politicians who prepared the climate for future independence of the nation. Father's patriotic and political education we can recognize at Krofta's attitudes throughout his active life. Another part of the paper is devoted to two sites in Pilsen, which formed an integral part of his life and combining it with the native land even when it was the obligation of high diplomacy diverted away. Family summer house Richardov and his wife's mill in Ejpovice, where he remained under occupation are places stored deep in Krofta's soul.

Key words: Kamil Krofta; Czech historiography; Goll school; Pilsen region; Czechoslovak foreign policy; Protectorate of Bohemia and Moravia.

Úvodem

Kamil Krofta je pro málokterého vzdělaného Čecha neznámou osobností. Většinou je však více spojován se svou politickou a diplomatickou dráhou než s historiografií. Krofta sám se přitom považoval především za vědce, historika. Své politické působení považoval za službu svému národu, který ctil a miloval, jak k tomu byl vždy veden doma, ve vlastenecké rodině na Plzeňsku. Sám k tomu píše: „Až asi do polovice listopadu 1919 nevěděl jsem, že budu stržen na dráhu diplomatickou. V polovici toho měsíce pozval si mne kancléř prezidentův dr. Šámal a přímo se mne otázel, chtěl-li bych být vyslancem... Odpověděl jsem, že ve věci tak vážné nemohu se hned rozhodnouti. Mám zásadní pochybnosti, hodím-li se k diplomatické dráze, poněvadž jsem se dosud věnoval jen činnosti učitelské a vědecké a život diplomatický je mi cizí. Nevím, zda jako diplomat užíval bych svých sil ve prospěch národa lépe než jich mohu užiti jako profesor... Diplomatem pouze reprezentačním bych nechtěl býti a nemám k tomu schopností. Šel bych jen tam, kde by bylo řešiti nějaký vážný úkol, k němuž mi dává způsobilost moje dosavadní práce vědecká.“¹

Politické a diplomatické působení Kamila Krofta bylo nejnověji velice fundovaně zpracováno v několika pracích Jindřicha Dejmka.² Kroftova historická díla, jeho role v dějinách české

¹ GLÜCKLICH, J.: *Kamil Krofta*. Praha 1947, s. 22–23.

² Viz zejména publikaci DEJMEK, J.: *Historik v čele diplomacie. Kamil Krofta. Studie z dějin Československé zahraniční politiky v letech 1936–1938*. Praha 1998. Dále DEJMEK, J.: *Československo a Německo v polovině dvacátých let. (Kroftovo vyslanecké působení v Berlíně)*. Historie a vojenství 42, 1993, č. 3, s. 79–109; DEJMEK, J.: *K nepublikovanému Kroftovu spisu Hříchy naší dřívější politiky zahraniční*. In: *Z druhé republiky*. Díl II. Praha 1993,

moderní historiografie a jeho „plzeňské kořeny“ však na své zpracování stále ještě čekají. Tato studie si klade za cíl být přípravným textem pro takovou monografii, jíž by se autorka ráda v budoucnu zhostila.

Archivní prameny k tématu jsou k dispozici v Archivu města Plzně: fond Krofta Josef a fond Kosnar Vojtěch J., dále v Archivu Akademie věd České republiky v Praze, kde se nachází Kroftova pozůstalost, v Archivu Univerzity Karlovy, Archivu Národního muzea, kde je se nabízí možnost studovat korespondenci Kamila Krofty, například s Karlem Kramářem, Zdeňkem Fierlingerem nebo Vojtěchem Mastným, v Archivu Ústavu T. G. Masaryka v Praze v tzv. Benešově archivu a v Kroftově archivu uloženém v Archivu ministerstva zahraničních věcí v Praze. Cenným zdrojem jsou rovněž prameny nedávno vydané, zejména Kroftův diplomatický deník, k edici připravený Jindřichem Dejmkem,³ a dále korespondence Josefa Pekaře a Kamila Krofty vydaná Jaroslavem Čechurou a Janou Čechurovou.⁴ K plzeňským kořenům Kamila Krofty a dějinám rodu, z něhož pochází, byly vytěženy cenné informace též ze vzpomínek pamětníků z širšího rodinného kruhu, zejména paní Hany Bobkové.

Otec Josef Krofta

Kamil Krofta pocházel z významné plzeňské rodiny. Rod je např. spjatý se slavným plzeňským pivovarem a jeho dějinami ve 20. století, plzeňským lékařstvím, dále malířským klanem Stréttiových, jenž by si zasloužil samostatnou monografii, či s osudy plzeňského zastupitelstva a magistrátu a národní staročeskou politikou v pohnutých dobách konce 19. století. Tato studie je věnována pouze dvěma kapitolám z dějin zmíněného rodu, totiž otci Kamila Krofty Josefovi a pak rodinnému letnímu sídlu Richardov.

JUDr. Josef Krofta byl významnou plzeňskou osobností. Dlouhá léta působil v zastupitelstvu města, ale také v zemském sněmu a říšské radě a zastával i post starosty města Plzně.

Narodil se roku 1845 v malé vesničce Potvorov u Plas v rodině prostého povozníka. Na radu místního faráře, který objevil v chlapci nečekané nadání a přesvědčil jeho negramotné rodiče, aby ho nechali studovat, odešel malý Josef brzy do nedaleké Plzně. Na německém premonstrátském gymnáziu se probudil jeho zájem o české dějiny, jazyk a kulturu, především zásluhou některých výjimečných profesorů, kteří zde tenkrát působili, jmenovitě například Josefa Františka Smetany. Zformovalo se tu také jeho později nepřehlédnutelné silné národní uvědomění. Po maturitě odešel Josef studovat na Právnickou fakultu Karlovy univerzity. Roku 1870 se vrátil zpět do Plzně jako JUDr. Josef Krofta.

Nastoupil do advokátní kanceláře JUDr. Jindřicha Steinschneidera, u něhož působil jako koncipient téměř sedm let. V roce 1871 se oženil s Marií Svátkovou, dcerou plzeňského kupce a váženého občana města. Tímto sňatkem získal v Plzni, která nebyla jeho rodištěm, „domovské právo“. V roce 1878 si v prvním patře honosného Tuschnerovského domu č. p. 109/110 na rohu náměstí a Zbrojnické ulice otevřel vlastní advokátní kancelář. Tento dům patřil otci Marie Kroftové, Františku Svátkovi.⁵

s. 56–62; DEJMEK, J.: *Korespondence Kamila Krofty s Edvardem Benešem I.* Sborník archivních prací 44, 1994, č. 2, s. 449–555; DEJMEK, J.: *Počátky diplomatické dráhy Kamila Krofty.* Mezinárodní politika 16, 1992, č. 4, s. 526–529; DEJMEK, J.: *Počátky diplomatických vztahů mezi Československem a Vatikánem 1920–1921.* Český časopis historický 91, 1993, s. 321; DEJMEK, J.: *Z deníku diplomata.* Dějiny a současnost 14, 1992, č. 4, s. 26.

³ KROFTA, K.: *Diplomatický deník 1919–1922.* K vydání z autorova rukopisu připravil a úvodní studii, poznámkami a přílohami opatřil Jindřich Dejmek. Praha 2009.

⁴ ČECHURA, J. – ČECHUROVÁ, J. (edd.): *Korespondence Josefa Pekaře a Kamila Krofty.* Praha 1999.

⁵ Srov. ZNAMENÁČKOVÁ, I.: *Kamil Krofta.* Plzeň 1995 (diplomová práce FPE ZČU).

Josef Krofta se však příliš nevěnoval advokátní praxi. Přenechával ji většinou svým konci-
pientům a sám se naplno oddal veřejné a prospěšné činnosti. V roce 1878 byl zvolen do obecního
zastupitelstva města Plzně i do městské rady.⁶ V té době byl již dva roky poslancem českého
zemského sněmu za Plzeň a zůstal jím až do své smrti. V roce 1877 byl dokonce zvolen za
poslance vídeňské říšské rady, ale vstoupil do ní až v roce 1879 spolu s ostatními českými
poslanci. V říšské radě setrval do roku 1890.⁷

Josef Krofta nebyl nikdy politikem „velkého formátu“. V českém sněmu i v říšské radě se
příliš nezabýval politickými otázkami, spíše se soustřeďoval na problémy v oblasti hospodářství,
zemské a obecní správy a především na problémy v oblasti sociálních poměrů. Výrazně se anga-
žoval zejména v debatách o zřízení bratrských pokladen pro dělnictvo. Byl horlivým stoupen-
cem politiky staročeků, které zůstal věrný až do své smrti, i když v době vídeňských punktací
(roku 1890) výrazně zapochyboval (zřejmě pod vlivem Masaryka a realistů) o správnosti staro-
české politiky a doporučoval, aby se staročeští poslanci raději vzdali svých mandátů. Těšil se
rovněž autority u svých kolegů poslanců a stýkal se s vůdcem staročeků Františkem Riegrem.
S ním se pak ke konci svého života velmi sblížil nejen pracovně, ale i osobně a Rieger se stal
blízkým rodinným přítelem Kroftových.

Také plzeňská městská rada ocenila Kroftovo působení ve Vídni a vyslovila mu uznání za
snahu a obětavost, s jakou zastupuje královské město Plzeň v říšské radě. Ve svém děkovném
dopise zaslaném Josefu Kroftovi 24. dubna 1885 ho městská rada v čele s purkmistrem Franti-
škem Pecháčkem nabádala k tomu, aby „i pro budoucí časy poslanecký mandát královského
města Plzně na radu říšskou laskavě přijal“. Městská rada „jest toho přesvědčeni, že královské
město Plzeň, svěřujíc Vám toto zastupování, mandát poslanecký skládá do rukou muže spoleh-
livého a nezištného“.⁸

Josef Krofta již za starostování Františka Pecháčka usiloval o to, aby byl Plzni přiznán vlast-
ní statut jako Praze a Liberci tak, aby správa obce ve funkci magistrátu mohla vykonávat i agen-
du zeměpisného politického úřadu. Toto jeho úsilí však vyznělo naprázdno, neboť se nesetkala
s velkou podporou doma a rovněž vláda mu nebyla příliš nakloněna.⁹

Poslední tři roky svého života (1889–1892) zastával Josef Krofta dokonce úřad starosty
města Plzně, ve kterém se osvědčil jako člověk, který rozumí své práci a usiluje nejen o hospo-
dářské a kulturní povznesení města, ale i o vytvoření spravedlivých podmínek pro soužití Čechů
a Němců. Poprvé byl zvolen starostou v květnu 1889 českými hlasy proti německým přímo
z obecního zastupitelstva, neboť tehdy již nebyl členem městské rady. Volebních lístků bylo
odevdáno 36, z toho pro Kroftu se vyslovilo 23 voličů, protikandidát z německé strany dr. Klotz
obdržel 12 hlasovacích lístků a dr. Říha jeden hlas. Krofta chápal, proč nebyl zvolen i němec-
kými hlasy. Domníval se, že důvodem je skutečnost, že je rozhodným přívržencem národní strany
a silným českým vlastencem. „*Jsem dítě svého času a každou žilkou svého srdce lnu ke své-
mu, mně drahému národu, jemuž také zůstanu do posledního okamžiku vždy věren.*“¹⁰

Takto se Krofta vyznává ze své lásky k českému národu v projevu předneseném po svém
zvolení starostou města Plzně. Krofta byl také známý tím, že se snažil v Plzni, která nebyla

⁶ Archiv města Plzně (dále AMP), f. Krofta Josef (1824–1925), KROFTA, R.: *Data k životopisu zemřelého JUDr. Josefa Krofta a k charakteristice jeho působení a doby. Příspěvek k dějinám města Plzně posledních padesáti let.*

⁷ Tamtéž.

⁸ AMP, f. Krofta Josef (1824–1925), dopis městské rady královského města Plzně JUDr. Josefu Kroftovi.

⁹ AMP, f. Krofta Josef (1824–1925), KROFTA, R.: *Data k životopisu zemřelého JUDr. Josefa Krofta a k charakteristice jeho působení a doby. Příspěvek k dějinám města Plzně posledních padesáti let.*

¹⁰ *Nový purkmistr královského města Plzně.* Plzeňské listy, květen 1889, s. 1. Srov. ZNAMENÁČKOVÁ, I.: *Kamil Krofta.* Plzeň 1995 (diplomová práce FPE ZČU).

dostatečně česky vlastenecky vyhraněna, vzpružit národní život a uvědomění. Ve stejném projevu se Krofta obrátil i na německou menšinu: „*Páni mne sice nepoctili svými hlasy, ale slibují jim přes to, že k německé menšině v městě se budu chovati tak, jak si přeji, aby se chovala německá města k českým menšinám.*“¹¹

Svůj slib dodržel a o rok později, v červenci 1890, byl zvolen podruhé starostou města Plzně, tentokrát všemi hlasy bez rozdílu národnosti. Plzeň byla městem s českou majoritou, ale německá menšina v ní měla velmi silné postavení a vliv, takže ještě v šedesátých letech 19. století se Plzeň navenek jevila spíše jako německé město, neboť Němci byli hospodářsky velmi silní a ovládali plzeňský průmysl, obchod, školy, úřady a dokonce i obecní zastupitelstvo. Rovněž poslanec českého zemského sněmu za Plzeň byl Němec. Postupně se však Čechům dařilo vytlačovat Němce z důležitých pozic a v roce 1876 bylo u plzeňské obce zavedeno česko-německé úřadování. O dva roky později, v roce 1878, se konaly volby do obecního zastupitelstva, které skončily českým úspěchem. Přesto si však Němci udržovali v obecním zastupitelstvu s českou většinou i nadále silný vliv, neboť neustále vítězili v prvním voličském sboru. Až v roce 1897 se podařilo Čechům zvítězit i v prvním sboru voličů a dosáhnout toho, že celé třicetišestileté obecní zastupitelstvo bylo české. Čeština byla zavedena i jako úřední jazyk plzeňské obce.

K postupnému počestřování města přispělo i silné přistěhovalectví v poslední třetině 19. století, především ze sousedních okresů obydlených českým obyvatelstvem. Zatímco v roce 1880 měla Plzeň přibližně 39 000 obyvatel, o deset let později to již bylo asi 50 000 obyvatel a koncem devadesátých let dokonce až 68 000 obyvatel.¹² České přistěhovalectví v tomto období tak výrazně změnilo národnostní skladbu Plzně.

Krofta byl rovněž propagátorem myšlenky, aby se všichni vzdělaní Češi učili německy a vzdělaní Němci česky. Zdůrazňoval, že pro politika je nejdůležitější znalost dějin a jazyků, především jazyků politických odpůrců, tedy němčiny a maďarštiny. Domníval se, že Čech, který hovoří německy, musí být respektován a navíc má náskok před Němci, kteří většinou ovládají jen svou mateřštinu. Několik let před svou smrtí se Josef Krofta začal učit anglicky u později známého spisovatele Karla Klostermanna, patrně pod vlivem Masarykova projevu o významu znalosti cizích jazyků. Na realisty se Krofta zprvu díval jako na špatné vlastence, ale časem svůj názor změnil a ke konci svého života se s realismem velmi sblížil. Přesto zůstal i nadále věrný staročechům, neboť v jeho očích byla změna politického přesvědčení a stranické příslušnosti čímsi nečestným. Po celý svůj život měl silný odpor k mladočechům, nelíbil se mu především jejich státoprávní radikalismus. V Plzni však bylo toto hnutí velmi slabé.

Za Kroftova krátkého tříletého starostování bylo v Plzni provedeno dost užitečných a prospěšných změn. Krofta byl rovněž několik let (do roku 1889) starostou plzeňského okresu. Nechtěl, aby byla Plzeň obtížena novými dluhy, a proto hlásal politiku „zdravé spořivosti“. Přesto se však v těchto letech podařilo dokončit stavbu vodovodu, byly postaveny nové školní budovy a dokončila se úprava některých komunikací a mostů, konkrétně mostů Saského a Pražského. Za jeho správy bylo postaveno i několik silnic, například z Plzně přes Lobzy a Božkov do Letkova a byly postaveny mosty v Doudlevcích a v Doubravce.

Josef Krofta působil rovněž v dlouhé řadě organizací. Byl jednatelem a později předsedou Měšťanské besedy a Českého politického spolku v Plzni, patronátním komisařem farního chrámu, předsedou kuratoria městských muzeí, městského sirotčince, obchodní školy a zdravotní rady. Také byl dlouholetým členem výboru a ředitelství městské spořitelny.

¹¹ AMP, f. Krofta Josef (1824–1925), KROFTA, R.: *Data k životopisu zemřelého JUDr. Josefa Krofta a k charakteristice jeho působení a doby. Příspěvek k dějinám města Plzně posledních padesáti let.*

¹² ČEPELÁK, V. (ed.): *Dějiny Plzně*. Díl II. Plzeň 1967.

I když Josef Krofta nebyl plzeňským rodákem, k městu velice přilnul, strávil v něm celý svůj život a nakonec v něm i zemřel, a to 3. listopadu 1892, ve věku pouhých čtyřiceti sedmi let. V projevu předneseném v květnu 1889 po svém prvním zvolení starostou města Plzně hovořil o svém vztahu k tomuto městu následně: „*Nestála sice kolébka má v tomto městě, ale v lásce a oddanosti i věrnosti k tomuto městu, jemuž chci věnovati všechny své síly, nedám se nikým překonati.*“¹³

Marie Kroftová, která byla o sedm let mladší než její manžel, zůstala sama se sedmi dětmi, z nichž nejstaršímu bylo devatenáct let a nejmladšímu čtyři roky. Po manželovi zůstalo Marii Kroftové jmění v hodnotě asi 27 000 zlatých. Ve skutečnosti se však jednalo o její vlastní rodinný majetek, který byl přepsán na manžela pouze z volebních důvodů. V době manželství plynul z jejího jmění dosti značný příjem na vydržování domácnosti, neboť Josef Krofta ze své veřejné činnosti nikdy nezbohatl, naopak na ni někdy doplácel.¹⁴ O děti se Marie Kroftová pečlivě starala až do své smrti roku 1932. Přežila tak svého manžela o celých čtyřicet let.

Kamil Krofta se manželům Kroftovým narodil jako čtvrté dítě 17. července 1876. Dospělého věku se dožilo jen jeho šest sourozenců. O tři roky starší Richard vystudoval práva a stal se ředitelem městské spořitelny v Plzni. Druhý bratr, o rok mladší Otakar, se později stal ředitelem Ochranného svazu pivovarů v Čechách. Kamil měl ještě čtyři sestry: o dva roky starší Marii, mladší Josefu a Martu (obě narozeny 1881) a nejmladší Annu, která se narodila v roce 1888 a zemřela v mladém věku dvaceti sedmi let. Pět let před narozením Kamila se manželům Kroftovým narodila dvojčata, která ale zemřela hned po porodu. Sestra Libuše zemřela krátce před Vánoce v roce 1888 ve věku pouhých čtyř let.

Richardov – radostné chvíle dětství a mládí

Důležitým celoživotním pojítkem Kamila Krofty s rodným plzeňským krajem bylo nevšední letní rodinné sídlo Richardov a mlýn v Ejpovicích, který patřil rodině jeho manželky.

Mlýn v Ejpovicích dnes již bohužel nenajdeme, neboť v padesátých letech byl v blízkosti zřízen lom a místo, kde kdysi stával, bylo po ukončení těžby zatopeno vodou tzv. Ejpovické vodní nádrže. Zato Richardov je v majetku širší rodiny dodnes a jeho historie jistě má v této studii své opodstatnění, neboť objekt byl a je místem stýkání rodinných příslušníků a zajímavých rodových dějin, jejichž součástí byli i Kroftovi. Nemovitost, či spíše nemovitosti, se nacházejí severně od Plzně u Nadryb, nad řekou Berouňkou, v katastru obce Smědčice. Původní objekt byl mlýn s rozsáhlým domem o šesti pokojích a jídelně, ten však byl při povodni v roce 1890 zaplaven vodou a zcela zničen. Později na stráni nedaleko místa, kde dům stál, vyrostly tři vily. Jedna patřila rodině Josefa Krofty, ostatní dvě potom bratrům z matčiny strany.

Richardov zakoupil roku 1848 František Adalbert Svátek.¹⁵ Jednalo se o usedlost č. p. 19, patřící pod názvem Telínský mlýn k obci Smědčice. František A. Svátek byl plzeňský obchodník a podnikatel a Telín vydražil za vyvolávací cenu 6 000 zlatých.¹⁶ Nemovitost přejmenoval na Richardsthal podle svého prvorozeného syna Richarda a zřídil zde vedle mlýna hamr na výrobu lopat. Mlýn i hamr propachtovával. V osmdesátých letech 19. století¹⁷ byl hlavní obytný

¹³ *Nový purkmistr královského města Plzně*. Plzeňské listy, květen 1889, s. 1. Srov. ZNAMENÁČKOVÁ, I.: *Kamil Krofta*. Plzeň 1995 (diplomová práce FPE ZČU).

¹⁴ AMP, f. Krofta Josef (1824–1925), KROFTA, R.: *Data k životopisu zemřelého JUDr. Josefa Krofty a k charakteristice jeho působení a doby. Příspěvek k dějinám města Plzně posledních padesáti let*.

¹⁵ František Adalbert Svátek byl dědečkem Kamila Krofty z matčiny strany.

¹⁶ AMP, f. Krofta Josef (1824–1925), KROFTA, R.: *Starý Richardov*. Díl I. B. m. 1951 (strojopis), s. 1.

¹⁷ Podle sdělení pamětníka prof. MUDr. Rušavého autorce textu v prosinci 2012.

objekt přebudován, aby byl vhodný pro letní pobyty početné a sňatky dospělých dětí se stále rozrůstající rodiny. Zde v širokém rodinném kruhu se sourozenci, bratrance a sestřenicemi trávil značnou část svého dětství budoucí historik a diplomat Kamil Krofta. Jeho bratr Richard si o tom poznamenal: „*Za vedení dospělých jsme konávali výlety pěšky nebo selským povozem, bryčkou. Cílem býval zámek Kaceřov, zřícenina hradu Libštejna, Hradiště u březiny, Kašparka, Nadrybské lesy a jiné. Radost nám působily tzv. čokoládové výlety loďkou až k potoku Točená proti ústí řeky Klabavky, kde jsme se vylodili a v lesnatém údolí potoka připravovali jsme si na ohništi čokoládový nápoj. Rodina Jahnova se všech těchto výletů účastňovala jen zřídka. Pouze výjimečně vedl nás strýc Zdeněk Jahn¹⁸ na delší vycházku, při níž jsme se bavili určováním rostlin. Botanika byla totiž strýcovým učebním oborem na plzeňské střední škole. Z Plzně podnikali jsme výlety do Richardova jako studenti (kolega Jan Paul, Jan Schücker, bratr Kamil a já) třeba pěšky tam i zpět za účelem sbírání květin pro své školní herbáře. Někdy [byl] pořádán tzv. ‚Majáles‘, t.j. jízda na 1. máje kočáry do Richardova, kde jsme si uchystali ‚hody‘ z jídel, která jsme si přivezli [...].“¹⁹*

Láska k hudbě a národním písním byla u Kamila Krofta zřejmě také zažehnuta v Richardově: „*Chladnější večery trávil skoro celé osazenstvo Richardova v sednici. Po večeri byly zpívány národní písně a vážné i humorné písničky [...]. Strýc Richard nám zpíval solově operní a vlastenecké písně. Měl hezký tenor a hudební nadání. Teta Emilie Jahnová dala se někdy uprositi a svým příjemným altem zpívala nám při starém pianě arii Azuceny z Verdiho Trubadura Do vlasti své se navrátíme (Ai nostri monti ritorneremo) [...].“²⁰*

Roku 1890 postihla Richardov velká povodeň. Sourozenci Richard a Libor Svátkovi a Josef Krofta, tedy strýcové a otec Kamila Krofta, se rozhodli vybudovat si pro své rodiny místo nevhovujícího a vodou zasaženého domku v údolí na protější stráni nová moderní stavení pro rekreaci. Do roku 1893 vyrostly v Richardově tři nové vily. Otec Krofta se toho však již nedožil, novou vilu, kterou začal budovat, dokončila a obývala už jen jeho paní a děti. Později, roku 1908, byla postavena na pozemku další nová vila, vila Jahnových. Také Kamilova teta Emilie však zemřela před jejím dokončením, stejně jako její bratr Josef Krofta, a objekt již neužila. V původním domku žil manželský pár Kastlových, kteří vykonávali jakousi správcovskou službu Richardova. Když František Kastl zestárl a odstěhoval se k dceři do Kyšic, domek pustl a chátral. Nepříznivé byly pro Richardov také majetkové spory dědiců původních majitelů počátkem dvacátých let dvacátého století. Protože se nebyli schopni bezproblémově dohodnout, v letech 1924 a 1925 byl vydražen mlýn i pustnoucí domek v údolí. Ani dražba však domek nezachránila, pustl i nadále a roku 1939 musela být jeho podstatná část z bezpečnostních důvodů snesena.²¹

Vilám na kopci se začalo říkat Nový Richardov. Richard Krofta o novém domě píše: „*Dům Kroftových byl o užitečné ploše asi 200 m² [...]. V podkroví domu proti východu byl v trámovi zřízen mansardní pokojík. V domě byl jeden záchod na splachování vodou, donášenou do plechové nádrže o dřevěném obalu. Stavba byla hned od počátku pod severní a západní polovicí*

¹⁸ Zdeněk Jahn (1949, Pardubice – 1906, Plzeň) byl českým chemik, pedagogem, soudním znalcem a spisovatelem. Studoval na nižší reálce, poté na České vyšší reálce v Praze, roku 1870 absolvoval studia chemie na polytechnické škole v Praze. Téhož roku byl jmenován suplujícím učitelem při vyšší reálce v Plzni. Zde od roku 1872 působil jako profesor chemie a přírodopisu. Byl soudním znalcem z oboru chemie. Roku 1893 byl zvolen dopisujícím členem společnosti pro průmysl chemický v království českém. Psal články do *Ottova slovníku naučného* z oboru chemie a přírodopisu. Srov. *Knihovna města Plzně* [online]. Dostupné z: <http://lanius.kmp.plzen-city.cz/l.dll?hal~1000097769> [cit. 19. 12. 2012].

¹⁹ AMP, f. Krofta Josef (1824–1925), KROFTA, R.: *Starý Richardov*. Díl I. B. m. 1951 (strojopis), s. 8.

²⁰ Tamtéž.

²¹ Dle sdělení paní Hany Bobkové v rozhovoru s autorkou, listopad 2012.

podsklepena. Na půdu vedly kamenné schody, které byly v přízemí uzavřeny železnými ohnivzdornými dveřmi. Zevní okna byla na zimu vyměňována za dřevěné okenice. Do vily vedl vedlejší vchod po přeloženém kamenném schodišti přes otevřenou verandu s balustrádou, pod níž byl rekvizitář na zahradní nářadí [...]. O prázdninách 1893 jsme vilu poprvé obydli. Protože vila Kroftových byla největší a měla jednu velkou 47 m měřící místnost, soustředil se v ní všechen společenský život celé nové richardovské osady. Tak jako kdysi v údolí v „sednici“, tak nyní v Kroftových jídelně konaly se každoročně večerní schůzky se zpěvem, recitací, hrou na piano (po odchodu bratra Kamila z Prahy do Vídně po prázdninách r. 1896 bylo jeho pražské piano převezeno do Richardova) [...]. Bylo pokračováno stejně družně a přátelsky i ve výletech do okolí.“²²

Poté, co Kamil Krofta přesídlil do Prahy, se péče o Richardov, tedy o vilu Kroftových, ujali především bratr Richard a matka Marie. Byly prikoupeny a pronajaty nové pozemky pro zřízení tenisového kurtu, koupaliště a přístaviště pro loďku u řeky Klabavky, vila získala druhé patro, roku 1928 byl zaveden elektrický proud.²³ Kamil Krofta se svou rodinou rád do Richardova zajížděl a s matkou a příbuznými zde trávil i nadále krásné chvíle odpočinku, jak jen mu to stále se zmenšující volno vědce, pedagoga a diplomata dovozovalo. Stejně tak rád jezdil i do nedalekých Ejpovic, odkud pocházela jeho manželka.

Ejpovice – temná doba okupace

Krátce po okupaci v květnu 1939 odešel Kamil Krofta definitivně z Prahy. Uchýlil se do Ejpovic u Plzně na rodinný statek své manželky. Využil získaného času k vědecké práci, která předtím musela ustupovat povinnostem předního diplomata a významného politika v nelehkém období třicátých let a pohnutých událostí kolem Mnichova.

Pokračoval v ústraní venkova na přehledu československých dějin. Dílo, jež dokončil v roce 1943, nazval zcela prostě *Dějiny československé*. Kniha vyšla až po válce²⁴ a setkala se s úspěchem nejen u čtenářů, ale i u kritiky. Otakar Odložilík o ní ve své recenzi uveřejněné ve *Svobodných novinách* napsal: „Z Gollovy dílny přešla Kroftovi do krve zdrženlivost v soudech, která mu brání mísit se mezi strany, zúčastněné v politických bojích a zápasech sociálních a kulturních. Krofta však unikl pokušením rozprádat vědecké kontroversy, kterému by se byl sotva ubránil Gollovec ještě věrnější, Václav Novotný. V knize bychom také marně hledali rozvláté a obyčejně dráždivé úvahy o směrech a stranách, k nimž by prudší temperament nepochybně strhl Josefa Pekaře. Krofta se vyvaroval jednoho i druhého úskalí, na něž souborné dílo snadno naráží, a napsal knihu úměrně rozvrženou, neustále udržovanou v ústředním proudu událostí, neodbíhající jednou napravo a jindy nalevo, zbavenou učené přítěže, přehlednou a jasnou.“²⁵

Přední „ejpovická“ práce Kamila Krofty *Nesmrtelný národ*²⁶ patří bezesporu k vrcholu jeho vědecké dráhy. K napsání knihy ho jistě přiměly tragické změny, ke kterým došlo v letech 1938 a 1939 a vzrušené debaty kolem nich i kolem Kroftovy role v nich. Publikace je pro něj jakýmsi osobním vyrovnáváním se s Mnichovem. V první části knihy se zaměřil především na události vedoucí k Bílé hoře, ve druhé části se zabývá obdobím barokní kultury v českých zemích. Svůj

²² AMP, f. Krofta Josef (1824–1925), KROFTA, R.: *Starý Richardov*. Díl II. B. m. 1951 (strojopis), s. 12.

²³ Tamtéž, s. 15.

²⁴ KROFTA, K.: *Dějiny československé*. Praha 1946.

²⁵ Archiv Akademie věd České republiky (dále AAVČR), f. Krofta Kamil (1883–1945), ODLOŽILÍK, O.: *Kroftův dar národu* (recenze Kroftovy práce *Dějiny československé*). Srov. ZNAMENÁČKOVÁ, I.: *Kamil Krofta*. Plzeň 1995 (diplomová práce FPE ZČU).

²⁶ KROFTA, K.: *Nesmrtelný národ*. Praha 1940.

výklad o ústavněprávním, národnostním, duchovním a náboženském vývoji v českých zemích sleduje až do doby osvícenství, které tvoří závěrečnou kapitolu díla. Krofta se soustředil na proces utváření povědomí novodobého národa u nás, formování národního ducha a neutuchající boj za jeho emancipaci. Ve vypsání nelehké cesty k 28. říjnu 1918 viděl duchovní oporu a naději pro těžké pomnichovské období pro sebe i pro své čtenáře.

Kroftova práce byla dokončena v lednu 1940 a kupodivu prošla bez větších problémů cenzurou. Bylo tomu tak jistě i díky faktu, že v čele příslušného úřadu stál až do podzimu 1940 bývalý rada ministerstva zahraničí Josef Chmelař. *Nesmrtelný národ*, který se stal jednou z nejmělejších knih publikovaných za okupace, byl vydán na sklonku roku 1940.

K zajímavým aspektům publikace patří úvahy historiografické a Kroftovo vnímání velkých mužů našeho dějepisectví. V období druhé republiky se často vyskytovaly u mnohých oficiálních činitelů snahy, aby byl za duchovního a politického vůdce národa uznán místo Tomáše G. Masaryka a Františka Palackého Josef Pekař. Krofta, přítel zesnulého Josefa Pekaře, v předmluvě své knihy poukazuje na skutečnost, že je třeba znát Pekaře celého a nevybírat z něho jen podle časové a ideové potřeby. Krofta dodává, že ani největší úcta k Pekařovu dílu nás nesmí vést k tomu, abychom zcela bez rozmyslu přijímali za pravdu vše, co napsal. Připomíná, že i on sám nikdy neskrýval svůj nesouhlas s některými jeho názory, a podtrhuje, že Josef Pekař se kvůli tomu na něho nikdy nepohoršil, neboť sám byl rovněž zvyklý neskrývat své smýšlení.

Proti Palackému se v době okupace množily útoky nejen ze strany německé, ale i ze strany české. Kroftovo velice příznivé smýšlení o Františku Palackém a jeho úloze v našem národním obrození se stalo také jedním z důvodů, proč byla kniha v prosinci 1941 stažena z trhu. Kniha zaznamenala veliký ohlas u čtenářů a dočkala se i druhého, tajného vydání.²⁷

Závěrečná věta knihy se stala jakýmsi Kroftovým odkazem českému národu, a to nejen pro těžké doby okupace za druhé světové války: „*Ukázalo se tak, že národ, třebaže neveliký, ale tělesně i duchovně zdravý, vědomý si své hodnoty i svého poslání a upřímně se snažící svých schopností užít nejen k svému vlastnímu užítku a zdokonalování, nýbrž také ve prospěch dobra obecného, nemůže být rozvrácen jakýmkoli politickými neúspěchy, že národ takový dovede vždy a stále žít, že je to vpravdě – nesmrtelný národ.*“²⁸

Kamil Krofta, který se v době okupace téměř zcela uzavřel do své práce, nemohl samozřejmě uniknout pozornosti gestapa, i když byl zpočátku zdánlivě ponecháván v klidu. V lednu 1943 se podařilo spisovateli dr. Jaroslavu Kvapilovi navštívit Kroftu na statku v Ejpovicích. Jaroslav Kvapil patřil k zakladatelům tajné odbojové organizace Přípravný revoluční národní výbor (PRNV), která vznikla na přelomu let 1942 a 1943. Tato organizace si kladla za cíl bojovat proti okupantům a obnovit nezávislost ČSR. Pokoušela se, podobně jako Politické ústředí a Obrana národa v roce 1939 a ÚVOD v letech 1940–1941, sjednotit veškerý především nekomunistický odboj pod svým vedením. Kamil Krofta byl získán pro spolupráci jako významná politická osobnost první republiky, sympatizující s Edvardem Benešem. Jeho demokratické politické smýšlení bylo světu a především představitelům naší exilové vlády v Londýně dobře známo. Přítomnost Kamila Krofta ve vedení této tajné odbojové organizace tak umožňovala snažit získání důvěry a uznání Londýna.

V červnu 1943 se vedení PRNV podařilo kontaktovat Edvarda Beneše. Dne 21. června zaslali Kamil Krofta a Emil Lány jménem PRNV a skupiny českých spisovatelů Edvardu Benešovi program, který obsahoval názory na poválečné uspořádání československého státu a na řešení německé otázky. Dopis byl předán švýcarskému profesoru hudby v Praze Marcelu Bornandovi,

²⁷ Srov. ZNAMENÁČKOVÁ, I.: *Kamil Krofta*. Plzeň 1995 (diplomová práce FPE ZČU).

²⁸ KROFTA, K.: *Nesmrtelný národ*. Praha 1940, s. 691.

kteřý ho doručil prezidentovi do Londýna. V úvodu autoři poděkovali prezidentu Benešovi za jeho aktivitu, zejména pokud jde o Sovětský svaz. V další části ho potom informovali o svém čtyřbodovém programu, který nazvali *4 pražské body*. Zdůraznili v něm, že Češi si přejí republiku svobodnou a nezávislou. Má-li vstoupit ČSR do skupiny států, musí se tak stát jen se souhlasem a v přátelství k Rusku. Ve svém druhém bodu informovali Edvarda Beneše o tom, že je uznáván za ústavního a zákonného prezidenta a že jeho vláda je považována za vládu ústavní. Sdělili mu, že chtěli svolat stálý výbor parlamentu, ale že tak učinit nemohou, neboť někteří jeho členové (např. Rudolf Gajda) jsou nespolehliví. Navíc stálý výbor je vybudován na základě starých stran, o nichž lid v současnosti nechce již nic slyšet. Přeje si pouze zachovat existenci tří stran. Třetí bod programu se týkal otázky Němců. Stanovili v něm, že každý Němec bude občanem Říše a v žádném případě se nebude moci mísit do věci československého státu. Majetek Němců bude konfiskován a Němci budou souzeni za spáchané zločiny. Věrní Němci potom dostanou povolení k pobytu v zemi jako cizinci. Závěrečný bod hovořil o reparacích. Všechny majetek Němců musí být zabaven, aby zaručil náhradu škod. ČSR má mít jako ostatní spojenci v Německu vyhrazenou zónu, aby z ní mohla sama čerpat náhradu škod. Němci musí být jako dělníci k dispozici ČSR pro opravné práce na území Československa. Pan prezident je v této souvislosti žádán, aby nebral záruky vůči minoritám, neboť Čechy jsou hospodářsky ruinovány a vše bylo transferováno do německých půjček.²⁹

Kamil Krofta a Emil Lány dále informovali Edvarda Beneše o tom, že před příchodem pana prezidenta do vlasti se vytvoří provizorní výbor složený z osob, jejichž jména budou později upřesněna. Předsedou bude některý ze spisovatelů, který podepsal manifest spisovatelů. Vyjádřili se, že je nutné, aby pan prezident zařídil, aby k nám co nejdříve po zhroucení Německa přišlo vojsko k udržení pořádku a aby byli ihned repatriováni naši dělníci z Německa a zatčení z koncentračních táborů a věznic. Sdělovali, že vytvoření odbojových skupin je při existenci gestapa ve srovnání s první světovou válkou o mnoho těžší. Zmínili se také o tom, že demokratické skupiny odboje dosud nenavázaly kontakt s odbojem komunistickým.³⁰

Kamil Krofta byl sice ve vedení PRNV, ale z bezpečnostních důvodů nebyl příliš zapojován a neúčastňoval se hlavních jednání. Důvodem opatrnosti byla skutečnost, že byl zcela nepochybně hlídán gestapem a jeho aktivní účast by tak mohla ohrozit bezpečnost celé organizace. Do sítě PRNV se však nakonec podařilo proniknout konfidentům, jejichž zásluhou zatkl gestapo v létě 1944 prakticky celé vedení.

Kamil Krofta, který od smrti své manželky žil v Plzni u své provdané sestry Marty Charvátové, byl zatčen plzeňským gestapem již v lednu 1944.³¹ Oficiálním důvodem bylo poslušání cizího rozhlasu. Za tímto účelem se skutečně v bytě doktorky Burešové v Chrástu u Plzně pravidelně scházela společnost, do té se ale po čase dostal uduvač. Kamil Krofta byl krátce vězněn v Plzni a potom byl převezen na Pankrác.

V květnu 1944 byl převezen do Terezína. Sešel se zde se svou sestrou Josefou Schmidovou, manželkou pražského plukovníka ve výslužbě, a se svým přítelem a bývalým tajemníkem z Černínského paláce, doktorem Janem Jínou.³² Jan Jína byl převezen do Terezína v březnu 1944 a v té době měl za sebou již zkušenosti z Volksgerichtu a z berlínských Moabitů. Když přišel Krofta zdrcený smrtí své manželky a bratra Otakara do Terezína, snažil se mu všemožně jeho

²⁹ ČERVINKOVÁ, M. – OTÁHALOVÁ, L.: *Dokumenty z historie československé politiky*. Praha 1966, s. 714–715; ZNAMENÁČKOVÁ, I.: *Kamil Krofta*. Plzeň 1995 (diplomová práce FPE ZČU).

³⁰ Tamtéž.

³¹ Tamtéž.

³² AAVČR, f. Krofta Kamil (1883–1945), JÍNA, J.: *Kroftův příklad*. Srov. ZNAMENÁČKOVÁ, I.: *Kamil Krofta*. Plzeň 1995 (diplomová práce FPE ZČU).

úděl ulehčit. V polovině června však byl převezen z Terezína do Flossenbürgu a s Kroftou se setkal až po válce.³³

Dne 29. dubna 1945 byl Kamil Krofta na příkaz státního tajemníka Karla Hermanna Franka přivezen spolu s některými dalšími vybranými vězni (Jaroslavem Kvapilem, Vladimírem Krajínou) na zámek Jenerálka v Šarce. Karl Hermann Frank se snažil ke konci války nahradit některé příliš zkompromitované členy Bienertovy vlády (Emanuel Moravec, Walter Bertsch, Adolf Hrubý) lidmi, kteří měli důvěru národa. Mohli být v minulosti dokonce i členy odboje, ale jen národního, v žádném případě ne komunistického. Frank zamýšlel předat této nové vládě zamýšlené Českomoravské republiky moc a vydat se do amerického zajetí. Kamil Krofta a další vybraní kandidáti však Frankovu nabídku odmítli. Krofta tak již podruhé odmítl členství v protektorátní vládě. Poprvé to bylo v roce 1943. V Terezíně se o tom zmínil svému příteli Janu Jínovi, který vzpomínal: „Vyprávěl mně o svých výsledcích u gestapa, vzpomínal, jak ho z Ejpovic v červenci 1943 volali z Prahy do Černínského paláce. Protože dostal pozvání pozdě, nikam nejel. Téhož dne odpoledne přijelo gestapo z Plzně s výtkou, proč neodjel. Vysvětlil to. Bylo mu řečeno, aby se dostavil do Prahy příští úterý. Nežli však odejel toho dne, byl vyrozuměn, že již jezdit nemusí. Když pak byl později zatčen, řekl mu vyšetřující komisař, ví-li, proč měl v červenci do Prahy jeti. Odpověděl, že neví. Dověděl se to tedy teď: Frank ho chtěl vyzvat, aby vstoupil do t. zv. protektorátní vlády. Byl-li by nabídku přijal? Odpověděl: Ovšem že ne.“³⁴

V noci ze sedmého na osmého května byl Kamil Krofta na Jenerálce osvobozen. Dočkal se sice konce války, ale byl silně psychicky i fyzicky poznamenán tím, co prožil v koncentračním táboře. Dr. Jan Jína vzpomínal na Kroftu a na své setkání s ním krátce po osvobození 16. května 1945. Šel ho tehdy pozdravit jménem ministerstva zahraničí v první den zahájení práce v Černínském paláci: „Byl daleko zdravější, jak se mi zdál, nežli před rokem. To působila injekce svobody, porážky nacismu a návratu k možnosti práce. Těšil se na ni. Přednášel do rozhlasu, přednášel studentům. Ale utrpení posledních let přece se ozvalo v následcích. V polovině července onemocněl, dostal záchvat – zdánlivě – mrtvice. Odjel hledat zotavení do Ejpovic. Tam se záchvat opakoval a bylo nutno dopravit nemocného do sanatoria ve Vráži. Přivezli ho tam 29. července ve stavu velmi zbědovaném. Když se o tom dověděl pan prezident republiky, poctil mne příkazem, abych ke Kroftovi zajel a vyřídil mu prezidentovy pozdravy. Nemocný se z toho velmi těšil, měl toho dne, ve středu, dobrý den. Ale, bohužel, byl to den jeho poslední.“³⁵

Kamil Krofta zemřel ve čtvrtek 16. srpna 1945 před desátou hodinou večerní na postupné ochrnutí nervů, které zasáhlo i zrak a zažívací ústrojí. Z rozhodnutí vlády měl 24. srpna státní pohřeb v Praze. Ve 14. hodin byl vykonán smuteční akt v Černínském paláci za účasti prezidenta republiky Edvarda Beneše a jeho manželky, zástupců vlády a dalších významných představitelů politického a veřejného života. Krátké projevy přednesli ministr školství a národní osvěty Zdeněk Nejedlý, státní tajemník ministerstva zahraničí Vladimír Clementis a rektor Karlovy univerzity v Praze prof. dr. Jan Bělehrádek. Prezident republiky rozhodl, aby ke státnímu pohřbu bývalého ministra zahraničí byl vypraven také vojenský průvod. Po skončení smutečního aktu v Černínském paláci byly ostatky slavnostně převezeny do Krematoria hlavního města Prahy ke zpopelnění. O půl páté odpoledne se zde konalo poslední rozloučení pozůstalých a blízkých přátel s Kamilem Kroftou.³⁶

³³ Tamtéž.

³⁴ AAVČR, f. Krofta Kamil (1883–1945), JÍNA, J.: *Kroftův příklad*. Srov. ZNAMENÁČKOVÁ, I.: *Kamil Krofta*. Plzeň 1995 (diplomová práce FPE ZČU).

³⁵ AAVČR, f. Krofta Kamil (1883–1945), JÍNA, J.: *Kroftův příklad*. Srov. ZNAMENÁČKOVÁ, I.: *Kamil Krofta*. Plzeň 1995 (diplomová práce FPE ZČU).

³⁶ Tamtéž.

Dne 26. srpna pak byla v kapli v Ejpovicích sloužena zádušní mše. Kroftovy ostatky byly uloženy do rodinné hrobky v Dýšíně u Plzně, kde od podzimu 1943 odpočívala i jeho manželka.

Závěrem

Tento článek je malou mozaikou zachycující významná pojítka Kamila Krofty k rodnému plzeňskému kraji. Krofta pochází z rodu, který reprezentují v rámci regionu a častokrát i v národním měřítku osvícené a demokraticky orientované osobnosti, často špičkoví odborníci v oboru práva, medicíny či pedagogiky, umělci, podnikatelé a vysocí manažeři a také politikové nejen regionálního charakteru. Otec Kamila Krofty byl poslancem říšské rady, starostou a významným reprezentantem vlastenecké staročeské politiky. Národní cítění a smysl pro službu republice jistě získal Kamil Krofta také na základě otcova příkladu a díky výchově. Od vlastenectví a úcty k odkazu národních buditelů je velmi blízko k historii, která se tak logicky stala Kroftovou specializací, a nebýt právě vlasteneckého cítění, které ho vedlo k přesvědčení, že musí vše, včetně povolání, obětovat, jestliže ho vlast potřebuje, určitě by mohl v oboru vyniknout ještě výrazněji. Josef Krofta je ovšem pro Plzeň i národní politiku konce 19. století významnou osobností sám o sobě, bez návaznosti na pozdější význam svého syna. Vytěžit jeho pozůstalost v Archivu města Plzně jistě stojí za badatelské úsilí.

Richardov je v rámci regionu fenomén. Tato lokalita je dodnes vnímána jako speciální. I přesto, že zde v okolí vyrostly i další rekreační objekty a výlučná spjatost s původními obyva-

Obr. 1: Marie Kroftová, manželka purkmistra Josefa Krofty s dětmi. Zprava: nejstarší Marie s dvojčetem Josefou, Richard, Kamil, Marie Kroftová s nejmladší Annou, Otokar s dvojčetem Martou. Fotografie z rodinného archivu paní Hany Bobkové.

teli – příslušníky rodu Svátkových a Kroftových – pominula, zvláštní genius loci je zde stále přítomen. Místo bylo zkoumáno zejména pro předpokládanou míru vlivu, kterou jistě mělo na ty generace rodu, jež měly možnost zde vyrůstat pod vlivem většího dospělých významných jedinců z širší rodiny, schopných svým dětem leccos předat. Výsledkem mohlo být zajímavé, podnětné a pestré výchovné prostředí pro dobu dospívání. Jeho výsledky se pak nemohly v dospělosti nějak nezářít. Domníváme se, že nejen tomu bylo i v případě Kamila Krofta.

Etapa Kroftova života ve spojení s Ejpovicemi u Plzně je poněkud tristní, ale jistě plodná a výrazná. Ejpovice byly Kroftovi azylem, ať už politickým, či společenským, byly zázemím, které v nelehkých dobách poskytovalo klid pro práci a relativní bezpečí venkova a rodinného kruhu. Část článku, která je Ejpovicím věnována, se ne náhodou soustředila na dvě významné Kroftovy práce. Kamil Krofta byl a je hodnocen především jako politik, jako osobnost blízká Edvardu Benešovi, někdy bohužel i negativně. Podobně jako u Beneše jsou i v jeho případě zvažovány soudobé politické možnosti v rámci funkce v době kolem Mnichova. Domníváme se, že právě jeho dvě knihy, a zejména publikace *Nesmrtelný národ*, jsou jakousi osobní odpovědí Kamila Krofta na tyto úvahy a jakýmsi jeho odkazem národu. Je však smutným faktem, že i nejtragičtější události Kroftova života, jakými byly smrt milované manželky a zatčení gestapem, jsou spojené s jeho rodným krajem. Osobní život Kamila Krofta a jeho rodu a zejména Kroftův historiografický odkaz jsou jistě tématem, které si další badatelskou pozornost zaslouží.

Summary

To Pilsen Roots of Historian and Politician Kamil Krofta

Kamil Krofta was an important historian of the second generation of Goll's school. His patriotic upbringing led him to make a decision to serve the homeland, if asked to do so. Therefore postponed the scientists work and teaching, and he consented to diplomatic and political work. He passed even in difficult times and its pre-war fate was experienced in high politics Munich event. The history, however, he did not lose ever and he gave it any time his diplomatic duties allowed to give. He left us a work that belongs to the top Goll's school's heritage. His sense of democracy and patriotism did not allow him to stay out during the occupation. Joined the resistance movement and paid with his life. His work, however, remained.